

**ТЕРНОПЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КРЕМЕНЕЦЬКА ОБЛАСНА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА
АКАДЕМІЯ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Кафедра біології, екології та методик їх навчання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВСТУП ДО ФАХУ З ЕЛЕМЕНТАМИ ПРОПЕДЕВТИЧНОЇ
ПРАКТИКИ**

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

освітньо-професійна програма: Середня освіта (Біологія та здоров'я людини.

Географія)

Кременець – 2023 р.

Робоча програма «Вступ до фаху з елементами пропедевтичної практики» для студентів, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія). Кременець, 2023 р. 17 с.

Розробник програми:

Бондаренко Т.Є., викладач кафедри біології, екології та методик їх навчання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, кандидат педагогічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри біології, екології та методик їх навчання

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1.

В.о. завідувача кафедри

О.В. Кратко

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Вступ до фаху з елементами пропедевтичної практики» складена згідно освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів з галузі 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є положення про основи організації, систему, сутність і функції професійної діяльності і формування особистості педагога у закладі вищої освіти.

Вивчення дисципліни «Вступ до фаху з елементами пропедевтичної практики» сприяє ознайомленню здобувачів вищої освіти з основними компетентностями педагога, професійно-педагогічної комунікації, структурою педагогічного закладу вищої освіти, видами навчальних занять у закладах вищої освіти, особливостями самостійної та наукової роботи здобувачів вищої освіти, розвивати вміння вчитися, прагнення до самоосвіти та самовиховання упродовж життя.

Міждисциплінарні зв'язки: Педагогіка, Психологія.

Ключові слова: Болонський процес, наукова робота, освітній процес, педагогічна професія, педагогічне спілкування, самостійна робота, структура педагогічної діяльності.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Рік підготовки:	
		I-й	I-й
Змістових модулів – 2	Спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)	Семестр	
Загальна кількість годин – 90		I-й	I-й
		Лекції	
		16 год.	4
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Практичні	
		18 год.	6
	освітньо-професійна програма: Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)	Самостійна робота	
		46 год.	70 год.
		Індивідуальні завдання	
		10 год.	10 год.
		Форма контролю – залік	

Для денної форми навчання – 37,8% : 62,2%.

Для заочної форми навчання – 11,1%:88,9%.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Вступ до фаху з елементами пропедевтичної практики» полягає в тому, щоб озброїти здобувачів вищої освіти знаннями про сутність та особливості педагогічної діяльності, ознайомити з основними компетентностями педагога, особливостями професійно-педагогічної комунікації, структурою педагогічного закладу вищої освіти, видами навчальних занять у закладах вищої освіти, особливостями самостійної та наукової роботи здобувачів вищої освіти, сформувати уміння вчитися, прагнення до самоосвіти та самовиховання упродовж життя.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Вступ до фаху з елементами пропедевтичної практики» є:

1. Дати знання про структуру, зміст, характер і специфіку майбутньої професійної діяльності.
2. Розкрити шляхи формування культури педагогічного спілкування; сформувати у здобувачів вищої освіти загальне уявлення про педагогічну творчість як невід'ємну складову професійної майстерності майбутнього педагога.
3. Ознайомити зі змістом та основними формами навчання у закладі вищої освіти.
4. Ознайомити з науковою організацією праці здобувача вищої освіти; дати уявлення про важливість самоосвіти та самовиховання майбутнього педагога упродовж життя.

Здобувачі освіти мають:

знати:

- вимоги до організації навчально-виховного процесу згідно Болонського процесу;
- становлення і розвиток педагогічної професії;
- особливості педагогічної професії;
- структуру педагогічної діяльності;
- стилі педагогічної діяльності;
- вимоги до особистості педагога;
- сутність педагогічного спілкування;
- структуру педагогічного спілкування;
- особливості педагогічного спілкування;
- вимоги до педагогічної комунікації;
- поняття про конфлікти;
- особливості організації освітнього процесу у педагогічних закладах вищої освіти;
- вимоги до організації навчальної праці здобувача вищої освіти;
- види самостійної роботи здобувача вищої освіти;
- види наукової роботи здобувача вищої освіти;
- самовиховання в системі підготовки майбутнього педагога.

вміти:

- продуктивно та самостійно працювати, успішно займатись самоосвітою;
- володіти прийомами самовиховання (самонавіювання, саморегуляція тощо);
- застосовувати на практиці набуті теоретичні знання;

- удосконалювати навички самопізнання, самооцінки, самоконтролю, самовиховання інтелекту та почуття волі, мати культуру навчальної праці; володіти прийомами мнемотехніки, ефективного спілкування;
- здійснювати профілактику професійного вигорання, дотримуватися правильного режиму дня, праці та відпочинку;
- складати професіограму педагога;
- створювати власний імідж майбутнього педагога;
- творчо підходити до розв'язання педагогічних ситуацій;
- володіти прийомами педагогічної комунікації (вербальної, невербальної та комп'ютерної).

Програмні компетентності, які формуються під час вивчення освітнього компонента:

Інтегральна компетентність

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі освіти, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується комплексністю і невизначеністю умов та вимог

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

Освітній компонент зорієнтований на формування таких програмних результатів:

РН3. *Називає і аналізує* методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; *класифікує* форми, методи і засоби навчання біології, основ здоров'я та географії в закладах загальної середньої освіти.

РН4. *Здійснює* добір і *застосовує* сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; *критично оцінює* результати їх навчання та ефективність уроку.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ І ОСОБИСТІСТЬ ПЕДАГОГА

Тема 1. Загальні засади педагогічної професії. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності.

Сутність і функції педагогічної діяльності. Становлення і розвиток педагогічної професії. Особливості педагогічної професії. Структура педагогічної діяльності.

Тема 2. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності.

Стилі педагогічної діяльності. Типи особистості вчителя. Педагогічний імідж та самопрезентація. Структура кваліфікаційної характеристики вчителя. Права і обов'язки педагогічних працівників. Роль особистісних якостей учителя в педагогічній діяльності. Професійний потенціал учителя. Педагогічна техніка і творчість.

Тема 3. Вимоги до професійної підготовки вчителя

Система підготовки кадрів для біологічної та валеологічної освіти в Україні. Професійний стандарт за професією "Вчитель закладу загальної середньої освіти. Професіограма вчителя біології, основ здоров'я, географії. Зміст навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Біологія та здоров'я людини. Географія».

Професійно зумовлені вимоги до особистості педагога. Роль особистісних якостей учителя в педагогічній діяльності.

Тема 4. Педагогічне спілкування, його структура, функції, стилі. Мистецтво педагогічного спілкування.

Спілкування як основа педагогічної діяльності. Сутність педагогічного спілкування. Структура педагогічного спілкування. Стилі педагогічного спілкування. Вимоги до педагогічної комунікації, особливості педагогічного спілкування, стилі та види спілкування. Вербальна, невербальна, комп'ютерна комунікація педагога відповідно до вимог сучасного інформаційного суспільства. Емоційний інтелект.

Мистецтво педагогічного спілкування. Вимоги до педагогічної комунікації. Комунікабельність у структурі професійної компетентності педагога. Педагогічний конфлікт і причини його виникнення. Поведінка педагога в конфліктній ситуації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГА У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тема 5. Вищий педагогічний навчальний заклад і організація освітнього процесу в ньому.

Модернізація вищої освіти в Україні згідно з вимогами Болонського процесу. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти. Розширення доступу до вищої освіти. Забезпечення та гарантія якості вищої освіти. Основні завдання, принципи та етапи формування Європейського простору вищої освіти. Додаток до диплома як засіб забезпечення можливості працевлаштування. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах України. Європейська система трансферу кредитів – ECTS. Принципи, шляхи і засоби адаптації вищої освіти України до Європейського простору вищої освіти.

Форми організації навчання у закладі вищої освіти. Зміст та організація навчально-виховного процесу у вищій школі. Правила та обов'язки студентів. Правила внутрішнього

розпорядку у ВНЗ. Організація студентського самоврядування у вищому навчальному закладі. Студентська група – центр навчально-виховної роботи.

Основні форми організації навчання у закладі вищої освіти (лекції, практичні заняття, самостійна робота студента, різні види практики). Дипломні та курсові проекти.

Тема 6. Організація навчальної, наукової та самостійної роботи здобувача вищої освіти

Навчальна діяльність. Культура навчальної праці студента. Гігієна розумової праці студента. Працездатність та умови її збереження. Режим дня, праці та відпочинку. Тайм-менеджмент (технологія управління власним часом). Пам'ять та її значення у професійній діяльності педагога. Мнемотехніка. Техніка розумової праці здобувача вищої освіти.

Наукова діяльність. Загальні принципи наукової творчості. Загальна схема наукового дослідження та організація творчої діяльності. Основні методи наукового дослідження. Робота над статтями та доповідями. Поняття про академічну доброчесність, організація її забезпечення у ЗВО.

Самостійна робота студента та її види (підготовка до слухання лекцій, обробка лекцій, підготовка до семінарів, практичних, консультацій, заліків, екзаменів). Творча робота студентів. Наукова робота студентів у системі професійної підготовки.

Педагогічна практика. Роль педагогічної практик и у підготовці вчителя. Пропедевтична практика, пробні уроки, виробнича практика.

7. Здоровий спосіб життя здобувача вищої освіти.

Здоров'язберігаючі технології в навчанні. Що таке здоровий спосіб життя і як уберегтися від емоційних, фізичних і психічних перевантажень під час навчання у закладі вищої освіти. Фізична культура і здоров'я. Необхідність фізичної активності і правильного харчування в умовах інтенсивних розумових навантажень. Правила ефективного відпочинку. Сон, правила підвищення ефективності сну.

Тема 7. Самовиховання і саморозвиток педагога

Всебічний розвиток як засіб професійної підготовки особистості та самовиховання. Професійне вигорання та його профілактика. Поняття професійного самовиховання.

Роль професійного самовиховання у формуванні особистості педагога. Самоосвіта. Самопізнання. Самооцінка. Професійний ідеал. Самозобов'язання. Самоконтроль. Самозвіт. Засоби самостимулювання. Самопереконання. Аутотренінг. Емпатія. Самовиховання інтелекту, почуття волі. Професійне зростання педагога.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	практичні	індивідуальна робота	самостійна робота		лекції	практичні	індивідуальна робота	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль І.										
Змістовий модуль 1. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ І ОСОБИСТІТЬ ПЕДАГОГА										
Тема 1. Загальні засади педагогічної професії	9	2	2		5	11	1			10
Тема 2. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності.	9	2	2		5	12	1	1		5
Тема 3. Вимоги до професійної підготовки вчителя	10	2	2		6					5
Тема 4. Педагогічне спілкування, його структура, функції, стилі. Мистецтво педагогічного спілкування.	9	2	2		5	12	1	1		10
Разом за змістовим модулем 1	37	8	8		21	35	3	2		30
Змістовий модуль 2. ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГА У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ										
Тема 5. Вищий педагогічний навчальний заклад і організація	10	2	2		6	12	1	1		10

освітнього процесу в ньому										
Тема 6. Організація навчальної, наукової та самостійної роботи здобувача вищої освіти	13	2	4		7	11		1		10
Тема 7. Здоровий спосіб життя здобувача вищої освіти	8	2			6	11		1		10
Тема 8. Самовиховання і саморозвиток педагога	12	2	4		6	11		1		10
Разом за змістовим модулем 2	43	8	10		25	45	1	4		40
Разом за модулем 1	80	16	18		46	80	4	6		70
Модуль 2										
ІНДЗ	10			10		10			10	
Усього годин	90	16	18	10	46	90	4	6	10	70

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1.	Загальні засади педагогічної професії	2
2.	Вчитель як суб'єкт педагогічної діяльності	2
3.	Вимоги до професійної підготовки вчителя	2
4.	Педагогічне спілкування	2
Змістовий модуль 2		
5.	Вища педагогічна освіта як структурна ланка системи освіти України	2
6.	Організація навчальної, наукової роботи здобувача вищої освіти	2
7.	Педагогічна практика в системі професійної підготовки майбутнього вчителя	2

8.	Професійне самовиховання педагога	2
9.	Професійний саморозвиток педагога	
	Всього	18

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти під час практичних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
7 балів	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує завдання стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
6 балів	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки. Розв'язує завдання переважно стандартним способом.
5 балів	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Розв'язує завдання виключно стандартним способом, але допускає при цьому незначні помилки.
4 бали	Здобувач вищої освіти не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки. Практичні завдання виконує із значними помилками.
3 бали	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань. Під час виконання практичних завдань допускає багато помилок і неточностей.
2 балів	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді. Із значними недоліками виконує практичні завдання.
1 бал	Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Студент демонструє нездатність виконати практичні завдання.

7. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

№ п/п	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
Змістовий модуль 1.			
1.	Тема 1. Загальні засади педагогічної професії.	Користуючись каталогами, картотекою періодичних видань, інформаційними джерелами мережі Інтернет, скласти бібліографію з 10–15 джерел з проблеми формування творчої індивідуальності педагога.	5/10
2.	Тема 2. Учитель як суб'єкт педагогічної діяльності	Складіть схему «Педагогічні здібності вчителя»	5/5
3.	Тема 3. Вимоги до професійної підготовки та особистісних якостей вчителя біології та основ здоров'я	Зобразити схематично абстрактну модель ідеального вчителя. Складіть схему «Професіограма особистості педагога». Скласти логічну схему «Складові педагогічної культури»	6/5
4	Тема 4. Педагогічне спілкування, його структура, функції, стилі. Мистецтво педагогічного спілкування.	Скласти рекомендації щодо підвищення ефективності спілкування вчителя	5/10
Змістовий модуль 2.			
5.	Тема 5. Вищий педагогічний навчальний заклад і організація освітнього процесу в ньому.	Скласти перелік форм організації навчання у ВНЗ, коротко розкрити зміст кожної.	6/10
6.	Тема 6. Організація навчальної, наукової та самостійної роботи здобувача вищої освіти	Скласти блок-схему «Форми контролю знань у ЗВО»	7/10
7.	Тема 7. Здоровий спосіб життя здобувача вищої освіти.	Скласти пам'ятку «Збереження здоров'я здобувача вищої	6/10

		совіти»	
8.	Тема 8. Самовиховання і саморозвиток педагога	Проаналізувати вплив особистості вчителя на становлення вас як особистості. Викласти свої думки у розповіді на одну із запропонованих тем: «Учитель у моєму житті», «Учителі, які вплинули на мою долю», «Мій улюблений педагог»	6/10
	Всього		46/70

Самостійна робота здобувачів вищої освіти (вивчення джерел інформації, виконання практичних завдань), спрямована на поглиблене вивчення програмового матеріалу.

Поточне оцінювання самостійної роботи студентів за кожною темою навчальної дисципліни здійснюється під час практичної роботи.

8. Індивідуальні навчально-дослідні звання та критерії їх оцінювання

ІНДЗ виконуються у формі написання індивідуального портфолію. Портфолію робіт – зібрання різних творчих, друковані матеріали, власні розробки, виступи, доповіді тощо

Тематика ІНДЗ

1. Професійний етикет вчителя.
2. Вимоги до іміджу педагога.
3. Вплив іміджу вчителя на результати освітнього процесу.
4. Формування індивідуального стилю педагогічної діяльності.
5. Професійна компетентність вчителя.
6. Підхід «Управління собою як корпорацією».
7. Поглиначі часу в тайм-менеджменті.
8. Основні правила ефективного планування дня.
9. Риторика в повсякденному житті.
10. Самопрезентація. Прийоми для створення сприятливого враження.
11. Кар'єра вчителя. Етапи побудови кар'єри.
12. Синдром емоційного вигорання.
13. Основні заходи профілактики і лікування емоційного вигорання.
14. Стадії адаптації в соціальному середовищі.
15. Як краще адаптуватися до навчання у ЗВО.
16. Стили педагогічного спілкування.
17. Вимоги до педагогічної комунікації, особливості педагогічного спілкування, стилі та види спілкування.
18. Вербальна, невербальна, комп'ютерна комунікація педагога згідно вимог сучасного інформаційного суспільства.
19. Емоційний інтелект.
20. Поведінка педагога в конфліктній ситуації.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Критерії	Кількість балів
Співвідношення змісту із темою портфоліо	1
Повнота виконання роботи	2
Навність широкого спектру елементів портфоліо (наприклад, письмові роботи, виготовлені наочні матеріали, відеоматеріали).	2
Якість оформлення і представлення матеріалів	2
Всього	7

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	6-7	Відмінно
Достатній	4-5	Добре
Середній	2-3	Задовільно
Низький	0-1	Незадовільно

9. Методи навчання

Лекції, практичні роботи, самостійна робота студентів, робота із науково-методичною літературою та іншими джерелами знань.

На лекційних заняттях застосовуються:

- технологія проблемного навчання;
- технологія дослідницького навчання (аналіз педагогічних ідей і поглядів видатних мислителів і педагогів, аналіз першоджерел, рішення проблемно-півзнавальних завдань).

На практичних заняттях застосовуються:

- технологія проведення ділових і рольових ігор (в т.ч. моделювання ситуацій спілкування педагогів-дослідників, прецедентні дискусії, диспути і дебати по можливості за участю запрошених експертів та фахівців);

- технологія проектування індивідуальної освітньої траєкторії.

У процесі самостійної роботи рекомендуються до використання:

- технологія організації самостійної роботи суб'єктів освіти;
- проблемно-пошукова (дослідницька) технологія;
- педагогічна технологія формування рефлексивних здібностей.

10. Методи контролю

Поточне оцінювання, оцінювання ІНДЗ, залік.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль I								Модуль II (ІНДЗ)	Модуль III Підсумковий тест	Разом
63										
ЗМІ				ЗМІІ						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
10	10	10	10	10	10	10	20			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Робоча програма із дисципліни.
2. Конспекти лекцій.
3. Розробки практичних робіт.

13. Рекомендована література

Базова

4. Бути вчителем: Навчально-методичний посібник з курсу „Вступ до спеціальності” / Укладач О.В.Більська. Вінниця: ТД «Едельвейс и К», 2012. 296 с.
5. Вступ до педагогічної професії : URL : https://pidru4niki.com/11141206/pedagogika/rol_osobistisnih_yakostey_uchitelya_pedagogichniy_diyalnosti.
6. Дмитренко К.А. Сутність професійно-педагогічної комунікації у педагогічній освіті. URL : <https://cutt.ly/JwIIr99> (дата звернення 15.08.2019).
7. Драчук С.П. Вступ до спеціальності: курс лекцій. Вінниця: Глобус-прес, 2008. 40 с.
8. Крупенін А.Л., Крохіна І.М. Ефективний учитель. // Педагогічна майстерність: Хрестоматія / Упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; За ред. І. А. Зязюна. К.: Вища шк., 2006. С. 20-22.Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. С. 83-86.
9. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної професії. Вступ до спеціальності : навч. посібник для студ. вузів. Київ : Центр. навч. л-ри., 2005. 168 с.
10. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії («Академвидав») : URL : <http://academia-pc.com.ua/product/2016>.

11. Радченко Є. С. Формування іміджу педагога – вимога сучасності : URL : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Prpg/2008_7_1.pdf.
12. Рацул А. Б. Педагогіка: інформативний виклад: навчальний посібник. Київ: Слово, 2016. 344 с.
13. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Тернопіль : Навчальна книга «Богдан», 2003. 136 с.
14. Химинець В. В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку учителя : URL : <http://www.zakippo.org.ua/233-2010-08-25-07-10-49/>.

Допоміжна

1. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті І. Д. Бех. : URL : <http://www.ipv.org.ua/component/article/8-beh/56-2012-09-04-22-32-01.html>
2. Бобрицька В. Як зберегти психічне здоров'я. 2002. № 15. С. 8-10.
Бобрицька В. Як зберегти психічне здоров'я. 2002. № 17. С. 15.
Мешко О.І., Мешко Г.М. Синдром "емоційного згорання" вчителя у контексті професійної діяльності шкільного психолога. *Психолого-педагогічні засади професійного становлення особистості психолога*. Тернопіль, 2003. Ч.3. С. 104-112.
3. Борзих А.П. Окалелов В.М. Виховний аспект модульнорейтингового контролю знань студентів. Проблеми освіти: науково-методичний збірник. Київ, 2001. Вип. 23 С.62-65.
4. Винарчук Т. М. Роль і значення освітніх Веб-ресурсів у забезпеченні безперервної освіти педагога. URL: <https://cutt.ly/0wII6t> (дата звернення 15.08.2019).
5. Вігюк В. В. Інноваційні технології професійного розвитку педагогів: Державна програма «Вчитель». 2002. №23–24 (Червень). С. 3–23.
6. Жадан Л. В., Жадан В. П. Педагогічний словник. Харків. Вид. група «Основа», 2018. 144 с. (Бібліотека журналу «Управління школою»; Вип. 10 (189)).
7. Зайченко І.В. Теорія і методика професійного навчання: навч. посібник. 2-ге вид. доповн. і переробл. Київ: Ліра-К, 2016. 580 с.
8. Закон України «Про повну загальну освіту» : URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>.
9. Казанішена Н. Педагогічна практика як складова процесу підготовки майбутнього вчителя початкової школи до екологічного виховання учнів *Науковий збірник Уманського державного педагогічного університету*. Умань : УДПУ, 2009. № 30. С. 25-34.
10. Карпенчук С.Г. Самовиховання особистості: наук.-метод. посіб. / С.Г. Карпенчук. – К.: ІЗМН, 1998. – 216 с.
11. Кнодель Л. В. Педагогіка вищої школи : посіб. для магістрів. Київ : ПАЛИВОДА А.В., 2008. 136 с
12. Коваленко О. Е., Брюханова Н. О., Калініченко Т. В. Комунікативні процеси в педагогічній діяльності. 2008.
13. Концепція Нової української школи. URL : <http://mon.gov.ua/Новини/2016/12/05/konczepczyia.pdf>.
14. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року, від 14 грудня 2016р. №988-р.
15. Ляшенко О. І. На шляху до нової української школи: концептуальні засади і виклики. Педагогіка і психологія. 2017. № 3. С. 5–12.
16. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
17. Мачинська Н.І., Стельмах С.С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі: навчально-методичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.
18. Методи самовиховання [Електронний ресурс] / Освітній портал. – Режим доступу: <http://ukped.com/2-uncategorised/3751-metody-samovykhovannia.html>

19. Мешко Г.М. Програма навчального курсу «Професійне здоров'я педагога» [для студентів вищих педагогічних навчальних закладів] (за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу). Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. 34 с.
20. Мешко Г.М. Професійне здоров'я педагога як умова ефективної виховної діяльності . URL : <https://studentam.net.ua/content/view/7664/97/>
21. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2007.
22. Нечепоренко Л.С. Педагогічна майстерність. Монографія. Харків: Видавничий центр ХНУ, 2009. 270 с.
23. Нова українська школа: ключові новації в освіті. Новий Закон України «Про освіту», 2017р.
24. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. Київ : Лігера ЛТД, 2018. 160 с.
25. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н.М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
26. Носовець Н.М. Педагогічна практика майбутніх учителів в країнах Європи і в Україні. *Вісник Чернігівського національного пед. ун-ту*. Вип. 90. Серія: Педагогічні науки. Чернігів, 2011. С. 115–119.
27. Онищенко Н. Організаційно-методичні засади педагогічної практики в системі професійного становлення майбутнього вчителя. *Рідна школа*. №11(листопад), 2012. С.28-33.
28. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В Семенова та ін.; за ред. З.Н. Курлянд. Київ : Знання, 2007. 495 с.
29. Педагогічна практика: програми, навчально-виховна робота студентів, звітність: навчально-методичний посібник для студ. вищ. навч. закл. / І.В.Мороз, О.Г.Ярошенко, Т.С.Іваха [та ін.]; [за заг. ред.: І.В.Мороза, Т.С.Івахи]. Київ : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2012. 222с.
30. Сисоєва С.О., Батечко Н.Г. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Київський університет імені Бориса Грінченка, Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ : ВД ЕКМО, 2011. 368 с.
31. Старєва А. Формування і розвиток компетентності педагога як критерію якості освіти та його професійної ідентифікації. *Рідна школа*. 2015. № 4. С. 20–23.
32. Тимошко Г.М. Управління формуванням професійного здоров'я педагогів. URL : https://lib.iitta.gov.ua/721435/1/45_2015.pdf

14. Інформаційні ресурси

1. Конвенція про права дитини : URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_021
2. Педагогіка // Вікіпедія [сайт]. Текст. Б. м., 2017. : URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення 28.02.17).
3. Педагогічна культура вчителя : презентація : Радченко Є. С. Формування іміджу педагога – вимога сучасності : URL : www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Ppog/2008_7_1.pdf
4. http://www.slideshare.net/stecenکو_nm/6-2253966.
5. Сайт Міністерства освіти і науки України : URL : <https://mon.gov.ua>.
6. <http://www.apple.com/education/>
7. <http://vido.com.ua/news/view/uchiebник-xxi-vieka-viersiia-dlia-ipad/1781>
8. http://www.cmu.edu/teaching/technology/whitepapers/ClassroomResponse_Nov07.pdf
9. <http://www.crlt.umich.edu/tstrategies/tstt.php>
10. <http://cft.vanderbilt.edu/docs/classroom-response-system-clickersbibliography/>
11. <http://ctl.stanford.edu/handbook/technology-in-teaching.html>
12. <http://edudirectory.secondlife.com/>
13. <http://www.physorg.com/news168608901.html>